

Des de la Xarxa de Líders Comunitaris Ángel Shingre, que aplega una cinquantena de representants de comunitats indígenes i camperoles de l'Amazònia, acuseu les empreses petrolieres que operen a l'Equador de no respectar els drets humans i ambientals de la població autòctona. Què passa amb aquestes multinacionals?

—El govern ha dividit l'Amazònia equatoriana en blocs i camps, que es reparteixen les multinacionals extractores de petroli. Amb la seva activitat fan malbé les nostres comunitats ecològicament i socialment, perquè no tan sols contaminen els recursos naturals com l'aigua, la terra, els boscos i l'aire, sinó que enfronten els membres de la comunitat i provoquen el trencament del nostre teixit social.

—**Què fan les petrolieres per acabar enfrontant una comunitat?**

—No tothom entén que aquestes companyies ens destrueixen l'entorn i les poblacions. Hi ha comunitats que viuen envoltades de canonades de petroli i que fan servir aigua contaminada. Creuen que no passa res, perquè ja hi estan acostumats, però el fet és que ja s'ha detectat un increment de morts per càncer, entre més malalties. Sovint hi ha malentesos entre els membres d'una mateixa comunitat, i aquesta situació acaba derivant en conflictes socials.

—**Malentesos de quina mena?**

—Els representants de les empreses visiten les poblacions i els diuen que tenen l'autorització del govern per a extreure petroli, perquè aquest bé contribueix al desenvolupament del país, i a molts els convencen. De fet, algunes comunitats han signat convenis de cooperació amb les petrolieres i, de primer, tothom està content. Però després s'adonen que aquests acords no es compleixen i la gent es comença a barallar i a enfrontar-se. En donen la culpa al dirigent que ha negociat, l'acusen d'haver-se venut a l'empresa, etc. Quan s'arriba a aquest punt, la defensa de la natura i dels nostres drets com a persones, en comptes d'unir-nos ens divideix com a poble. I les petrolieres i el govern ja han aconseguit el seu objectiu: continuar operant a la zona sense molèsties.

—**El govern de l'Equador no us dóna suport?**

“L'estat ens reprimeix amb violència si protestem contra les petrolieres”

Marino Calva (Orellana, Equador, 1967) és camperol de l'Amazònia equatoriana i coordinador de la Xarxa de Líders Comunitaris Ángel Shingre en defensa dels drets humans i ambientals a l'Equador. Ha estat a Catalunya per denunciar l'activitat de les empreses extractives al seu país, amb el suport d'Enginyeria sense Fronteres.

JORDI PLAY

—En absolut. Hi ha massa interessos econòmics i polítics en joc. Tot al contrari, ens reprimeix i utilitza la força i la violència per fer-nos callar i evitar protestes contra l'activitat de les petrolieres. L'exèrcit i la policia del país només estan al servei de les petrolieres.

—**L'estat utilitza la força per fer-vos callar?**

—Sí, quan fem una protesta per denunciar la situació en què ens trobem, en comptes d'escoltar-nos i mirar de dialogar, fan ús de les forces de seguretat. Hi ha companys que han estat detinguts i agredits, i molta gent no denuncia els fets que passen a les seves comunitats per por de represàlies. Però, sortosament, cada vegada som més, que plantem cara i lluitem pel respecte a les nostres comunitats.

—**Un dels problemes més greus que denuncieu són els constants vessaments de petroli perquè es reben canonades. Com actua l'empresa responsable en aquest cas?**

—Reaccionen molt malament, no accepten que sigui culpa seva i acusen les comunitats de sabotatge, de rebentar-les expressament per cobrar indemnitzacions. I l'estat envia les forces armades a castigar aquella comunitat. Penseu que les canonades passen a poc més de deu metres de les cases, i de vegades també pel centre de les ciutats, sense cap mena de protecció. Representen un perill greu per a la salut dels habitants. Com poden pensar que de debò les trenquem expressament? Com ja he comentat, hi ha gent que ha mort per aquestes condicions d'insalubritat.

—**Quines petrolieres operen a l'Amazònia equatoriana?**

—Repsol-YPF, Petroriental, Petrosur, Perenco, Petrober, Petrobras i Petroecuador en són les principals. Curiosament, moltes d'aquestes multinacionals respecten totalment els drets humans i ambientals dels països d'origen, treballen amb energies netes i compensen com cal les comunitats que es puguin trobar afectades per la seva activitat. I quan es tracta de contaminar i utilitzar tecnologies obsoletes per a l'extracció de petroli, s'instal·len en un país que consideren menyspreable, amb el vist-i-plau del govern.

—**El govern i les petrolieres asseguren que les comunitats reben compensacions i que són ben tractades.**

—És mentida. Us en posaré un exemple: el 2004 es va signar un conveni entre Petroecuador i una comunitat del sud, pel qual la petroliera havia de compensar-la construint un sistema d'aigua potable en el termini màxim de sis mesos. Quatre anys després, la infraestructura és construïda però no hi arriba l'aigua. I per postres, els membres de la comunitat estan enfrontats. Uns acusen els altres d'acceptar diners de la companyia per callar davant aquest incompliment.

—**Dèieu que les condicions de salubritat no compleixen uns mínims. Quins problemes comporta aquesta situació per a l'activitat dels camperols, majoritària a l'Amazònia?**

—No tenim accés a aigua segura i neta, ni tampoc a produir en condicions salubres, perquè les nostres terres són contaminades, de manera que en molts casos ha calgut abandonar la producció. Això ens fa encara més vulnera-

bles perquè ens hem tornat dependents i, sobretot, obliga molta gent que ja no es pot dedicar al camp a acceptar feines a les petrolieres. Molts estan collats, de manera que protestar per la violació de drets de què som víctimes encara és més complicat. A més de la repressió de la policia, s'exposen a perdre l'única forma de subsistència que tenen.

Així i tot, la nostra experiència reivindicativa comença a donar fruits pel que fa a la conscienciació de la població, i també fem una tasca divulgativa perquè tothom sàpiga a quins perills estem exposats. Penseu que hi ha molta població que no sap que beure aigua contaminada els pot costar la vida.

—**Heu aconseguit suport internacional en la denúncia d'aquesta situació?**

—Des de la Xarxa de Líders Comunitaris Ángel Shingre hem denunciat diverses vegades als tribunals la violació dels nostres drets humans i ambientals, però malauradament mai no

“Algunes comunitats viuen envoltades de canonades de petroli”

hem obtingut una resposta favorable de la justícia de l'Equador. Continuem difonent la nostra feina en l'àmbit local, nacional i internacional, i hi ha organitzacions que ens donen suport i entenen el nostre problema. Si bé el nostre moviment pren força, anem a un ritme lent perquè les autoritats locals i nacionals ens barren el pas i ens impedeixen d'explicar què passa realment a les nostres terres.

—**Què reclameu al govern de l'Equador?**

—S'haurien de fer lleis en favor de la naturalesa i els nostres drets. Ara el país té una nova constitució, que, sobre el paper, recull molts drets en aquest sentit, però la trampa és que quan es desenvolupen les lleis corresponents, finalment els nostres drets són violats igualment, perquè el govern legisla pensant a satisfer els interessos de les multinacionals.

Gemma Aguilera

